

Dějiny místní.

Vesnice Moravské Málkovice leží asi 2 hodiny jihovýchodně Vyškova při potoce, který vzniká v lesích za Orlovicemi (Lýsoj les) a teče dále Medlovicemi a u Ivanovic praská se do Hane.

Čítají Mor. Málkovice asi 420 obyvateli národnosti vesměs československé, náboženství katolické.

Ve věcech soudních i politických náleží do Vyškova.

Patrně po dřívějších zprávách o této osadě, shledáme, že dějiny její úzce splyývají s dějinami blízké, asi 1/2 hodiny jižně ležící vesnice, Orlovic.

Ze strany nápadně stromů nad Orlovicemi vrch Orlovický, na němž vypínal se až do strookotání říše Velkomoravské vojenská posádka

opravený hrad téhož jména jako vrch sám. Z hradu
toho zachovaly² dosud zbytky základních zdí, oaly
a něco zdění při nejvyšším schrámu Páně z tehdejší
říšské kapele. Po zničení pak prvnostních
hradů povstaly během mnoha let osady Orlovice
a Mor. Málkovic.

Poději připomínají se tyto osady opět a sice ze 12.
století jakožto majetek rytířů řádu maltéřského
to tím, že dřívější majitel, jehož jméno není známo,
vstoupil do jmenovaného řádu. V následujících
pár letech se majetníci osad těchto velmi často
střídali; neboť dovidáme se, že náležely osady tyto
též králiim českým. Král Sigmund nastavil
je pak za 1600 bráven Klárku z Valdštejna.
Roku 1445. byl majitelem panství tohoto brněnský
měšťan Michal Königfelder. Nyní Mor. Málkovic
a Orlovice (t. j. lesy a polnosti panství) náležejí
z větší části panství slavošovskému, hraběti roduing

pávní Koumici - Rottberg.

Ve i v těchto osadách, jako téměř všude na panování králi z rodu Přemyslova a pak po válce třicetileté, německé velmi se rozmáhalo, dokazují německá jména lesů a polí. Tak nazývá se lesík na školou Malkovskou "Stumberg" a pole vedle lesa toho "Rosenthal," z kterého jména utvořil si lid později slovo "Rosmitál" -

Když roku 1805 Francouzi de Moravy přišli a mezi Brnem a Rousínovem táborem se potkali, aby vedli boj s Rakusy a Rusy, jel tou to krajinou ruský princ Konstantin s velkým množství vojska. Dne 2. provincie téhož roku bylo zde ještě slyšet silnou po celý den trvající střelbu a k večeru vzešlo tu mnoho raněných vojáků rakouských a ruských, kteří hledali útulku u zdejších obyvatelů. Roku 1831 zmřela v této krajině cholera, jak však

v naší vsadě jen jedna osoba podlehla. Po pěti letech
pate roku 1856. objevit se zde opět tento zlý host a
řádit zde tak nemilosrdně, že v naší vsadě jemu 46
osob na oběť padlo.

Dne 22. března 1857. vypukl v vsadě 22. obcí, jenz
umřel 16 osobami.

Po válce Prusko-rakouské r. 1866. vypukla opět
choleba, která celých 9 týdnů trvala a vyhledala si
u nás 14 obětí. Větší počet onemocnělých se prozdravil.

Osada Mor. Málkovice měla i ve školství stejné osudy o Orlo-
viciích, neboť až do r. 1885. byla příslušná k Orloviciím.

Pokud bylo lze vypátrat, jsou zprávy o škole Orlovské (ovšem
též Mor. Málkovské) následující:

Až do r. 1785. nebylo v Orlovicích vlastní budovy
pro školu a mládež vyučována od počátku druhé
polovice 18. století nejprve v domku č. 47. jakýmsi
Gaydosšem, který uměl trochu čísti. Po něm učil
mládež čísti a psati v době zimní obecní pastýř-

Frant. Kolkoz. Na to převzal učbu v čtení a v psaní
kryjí Šoboda ve svém domku č. 24. - Také
odměny se jim za toto vyučování dostávalo, nemí-
níkomu známo, aniž kdo zaznamenal: —

Když na slavného panovníka J. V. císaře Josefa II.
mnohé kláštery vyrušeny a samostatné fary zrušeny
byly, došlo, podle nařízení téhož panovníka, také
k tomu, že na každé škole ustanoven byl
učitel zkoušený. V Orlovicích pak postavena v té

době t. j. v r. 1785. nynější budova školy se to nákladem
náboženského fondu a velkostatků Slakovského.

Škola ta byla pod patronátem náboženského
fondu a měla 1 učimnu, 1 světnici k obydlí a chodilo
do ní na 100 dětí z Olavie a Hor. Málkovic.

Roku 1816. rozšířena byla budova školy o kuchyni
a sádkem znovu pokryta nejvíce na útraty panství
Slakovského (600^{zł.}). Při přidání učitel vedl ledem
lézí posevek ve výměře 140st. pro stěpnicí a zelnicí.

V tomto stavu pokračovala budova školy až do r. 1849,
v kterémž roce přestavěna jest nákladem obou obcí
k obydlí druhá světnice a káhradě učitelové. -

Príjmy prvního na nové křížovou školu dovozeného
školského učitel, což ku konci 18. století býti mohlo,
byly následující:

3 1/2 měřice pšenice, 9 1/2 měřicí, od rolníka za káradě
a tto školu povinné 1 pecen chleba a za káradě dítě
1 zł. sajmne školského platu ročně. Za krami varhan

2 zl. roční. - Za učitele Protivinského, což mezi rokem
1820. a 1829. bylo, zvýšen školní plat o 1 zl. sajnou na
1 zl. stříbra. Naturalní dávky zůstaly tytéž. Z ná-
boženského fondu dostával zaplacené 2 sáhy dřeva.
Mimo to dávaly obce 5 sáhů měkkého a vrchovost
2 sáhy tvrdého dříví.

Když však r. 1856. všeobecně zvýšeni congruy na
školaích národních provedeno a roční sluzba na
200 zl. ustanovena, řízeny příjmy učitel Orlovského
takto: 1.) Za každého dítěta školou povinného 1/4 kr.
sajnu měření. (Bylo tehdy 105 dětí.)

2.) 3 1/2 měřice pšenice, 9 1/2 měřice rži a 33 peny sléba.

3.) Obec Orlovská připlácela 40 zl. a obec Mor. Málkovská
20 zl. z obecní pokladny.

Na otop dostával 6 sáhů měkkého syrového dříví, které
se k vánočním dostávalo. Dříví musel nechat sám
rozstýrat. Při čistění školy bylo jeho povinností.

Novým školním nábozem se dne 14. května 1869.

vřadina škola Olšovská r. 1841. vys. c. k. zemskou
školskou radou do III. třídy služného a též do III. třídy
školského. K žádosti pak místní školské rady byla
škola r. 1843. vys. c. k. zemskou školskou radou dána
do II. třídy služného.

Rokem 1878. naturalní dávky úplně přestaly a
musily obcemi 1040 fl. vykoupěny byti, kteréž pe-
ně obcemi školskou pokladnicí ve Tyskové odvede-
ny byly.

Pokud bylo lze vyprotrati, přišlo při škole Orlovské tyto učitelé:

1.) Jiříček.

2.) Marek Egidius, kterýž 28. září 1803. přešel do Chvátkovic u Ivanovic.

3.) Kalous František (r. 1815) - Po něm byl provisor.

4.) Škrivánek, kterýž na soukromého učitele do Borna odešel, když

5.) Petřík, skutečným učitelem zůstal. Působil přelomen Petřík do Tračovic.

6.) Protivinský přišel z Kostěnic a působil zde až do své smrti r. 1829.

7.) Chaloupka František. Když se odbyl potřebnou zkoušku, nastoupil v 16. roce svého podučitelství ve Světicích. Odtud dostal se do Bohdaneč, pak působil též v Topolanech, v Pustoměřích a v Želči jakožto provisor. Ze Želče konečně dostal se r. 1829. do Orlovic a působil zde až do 8. října 1846, kdy o Pánu zemřel.

8. Keduťek František nastoupil úřad 15. ledna
1872. Ale již v 1873. s sebou odebral se na nové
místo do Kucérova. - Od 1. srpna ^{1873.} až do 1. ledna
1874. nebylo zde učitel a mládež vyučována
prozatím P. Bedřichem Kravcem,
Orlovským to farářem.

9. Dvořáček Jan. Notaroven vyz. c. R. zemsk. R. ³Školy
rada a nastoupil úřad 1. ledna 1874. -

Telikeri počet dětí stále vzrůstal, (od r. 1858. polodenní vyučování)
nařídila st. c. R. okresní ^{r. 1884.} školská rada, aby se jednotřídní
škola v Orlovicích rozšířila na dvoutrídnu. Tímto
usadivši Mor. Mal'kovští, že bude pro ně lépe, Rolyz
podají žádost, aby se směli v Orlovic vyškoliti a
postaviti svou jednotřídní školu. Za přispění
st. c. R. okresní školské rady dosáhli skutečně vyz.
c. R. zemsk. R. školské rady povolení ke stavbě
jednotřídní školy.

Počala tedy na jaře r. 1885. se stavbou nové školy na

místě, kde stála panovká' hájovna, kteréž místo za výměnu
obecního pozemku vysokorady' pan hrabě Kounic-
Rittberg obci postoupil. Mimo to daroval též
material ze zboru' panovká' hájovny. Škola
postavena na' kladeu obce a velkostatku za
6.576 z. r. c. Stavbu řídil rednický' mistr p.
Frent. Bernovský z Chrátkovic. Do počátku
školního roku 1887 byla budova školní hotova.
O to, aby nová' škola co nejdříve byla opatřena
učitelem, má' zájist' nemalou zásluhu p. Antonín
Hliněnský, správce velkostatku v Mor. Prusích
u dvoru Moravsko-Málkovského. Jeho práci-
něním došel byl sl. c. R. okresní' školu' radou
do Mor. Málkovic jakožto prez. správce školy.

19) Antonín Bouda, prez. podučitel v Želči. Dne místo
nastoupil jmenovaný' učitel dne 19. září r. 1885.
Dne 20. září' téhož' roku byla nově' vystavenu'
škola slavně' vysvěcena. Svéčeni' vykonal

diš. pan farář Orlovský, P. Fr. Kyselák za
asistenci diš. pp. farářů z Mor. Prus a Topolcan.

Svěcení tomu přítomen byl též vážený c. R.

okresní hejtman p. Bedřich Schmidt, pan

Dr. Otobor Kleclat, poslanec na zemském sněmu

moravském, pan Ad. Hliněnský se svou chotí,

kteřá byla zároveň kmotrou při svěcení

nového praporek školního zakoupeného z milodaru

občany Mor. Málkovskými. Mimo to bylo zde

několik učitelů z okolí a mnoho přáteleš

hostů.

Na to pak dne 21. září 1885. bylo provedeno vy-
čování.

Jeho Veličenstvo, nejjasnější císař a panovník náš,
František Josef I., daroval naší obci na stavbu
školy 1000 r. Tyto peníze pak obětaví občane (na nevolní operaci v školě)
odevzdali c. k. okresnímu dozorce školstvímu, panu
Antonínu Vorlovi; kterýž laskavě učebně pomůcky
pro naši školu za ně zakoupil.
Pan Ant. Klineňský daroval obcany J. Veličenstva
do učírny.

A škola školní budova stojí na kopci, přece jest
v učírni vlhko, následkem čehož objevila se v r. 1888 na jaře
pod podlahou houba. Houba tato tak a houbou
působila, že již v srpnu téhož roku musely tímže
2/3 podlahy býti vytrženy a nově položeny. Tež
obvěře do učírny z větší části zničeny.

27. února 1890. Oml. Vorcl,
c. k. okresní inspektor škol.
8. dubna 1891. Vorcl.

Vynesením vys. c. k. zemské školní rady ze dne
20. července 1891, č. 4803. povoleno bylo zvesti
v obecných školách Mr. Malkovicích a Medlo-
vicích vyučování ženským pracím začínajíc
1. ledna 1892. a systemisováno pro obě školy
společně místo učitelky.

C. k. okresní školní rada ustanovila dne
12. srpna 1891 za učitelku ženských prací slečnu
Josefu Havlíkovou z Ivanovic.

biděl : 13. října 1891. Ondřej Vondr,
c. k. okresní inspektor škol.

Dne 15. července 1892. byla na zdejší škole
odbyvána se záky veřejná zkouška, která
započala službami Božími ve chrámu
Páně Vrlovickém. Po příchodu z chrámu
Jane shromáždili se záci opět ve škole a
pak o desáté hodině zkouška započala.
Přítomni byli členové místní šk. rady,

st. představenstvo, členové občanského výboru a mnozí jiní občane, kteří s velikým zálibením a uspokojením prohlíželi sobě vyložené úkoly a výkresy zátek. Velmi jí též zajímala skouška
29. listopadu 1892 Uprava
sama.

Školní rok 1892 s. započal 1. září 1892 službami Božími ve chrámu Páně v Olbovicích. - Inerence 33 Velikonoce oslaveny službami Božími, jichž se děti společně účastnily a pak přiměřenou promluvou o významu těch slavností. Zpívány též písně a hymna národní.

Během tohoto roku byly děti dvakrát u sv. zpovědi a sv. přijímání. Roku tohoto byly též děti z naší farnosti u sv. birmování, a to v sousedním městečku Svabem-
cích, kdež byla general visitace Dby'ová. - V roce tomto visitoval školu zdejší p. o. k. inspektor školy Ant. Vorel dne 29. listopadu 1892. - Školní rok ukončen dne 15. října
opět službami Božími:

30. ledna 1894
Antonín Vorel, c. k. okresní
inspektor škol.

Školní rok 1893-4. započal dne 1. září sluxbami

Božími ve chrámu Páně v Orlovicích. -

Směny J. V. Velicánstev oslaveny předně přiměřeným připomenutím svátku těch, pak sluxbami Božími, jež se náci s praporem v Orlovickém chrámu Páně súčastnili. Po příchodu zpívána hymna rakouská a promluveno o významu svátku těchto.

V roce tomto stala se změna v předsednictví Věslav. c. k. zemské školní rady. - Odeslť na zastoupený odpočinek c. k. místodržitel Herman rytíř Loebel.

Na jeho místo dosazen J. V. císařem Františkem Josefem I. Alois svobodný pán Spens-Booden, kterýž poprvé předsedal v síni Věslav. c. k. zemské školní rady dne 13. listopadu 1893.

Dne 30. ledna 1894. konána úřední prohlídka školy naší panem c. k. okresním inspektorem školním Antonínem Vošem.

Při prohlídce této nalezeno, že mohou žáci
7. a 8. školního roku býti vyučováni polodenně
se žáky ostatními.

Dne 8. března odevzdán naší škole dar
15 zl. od st. spořitelny ze Slavkova.

Dne 6. července 1894. očkoval 29 žáků zdejší školy
p. Dr. Voj. Bohdan, obvodní lékař z Ivanovic.

Školu zdejší prohlížel též c. k. okresní lékař,
Dr. Singer z Vyskova a vyjádřil se, že škola
zdejší v ohledu zdravotním úplně vyhovuje.

Obci zdejší nařízeno, aby se postarala o
přiměřenou nemocnici a pro případ úmrtí cholery
i o hřbitov.

Školní rok 1893-4. ukončen v sobotu dne
14. července 1894. slavnými Božími, jichž se
žáci polehně účastnili. - Na počátku školního
roku bylo žáků 104; na konci školního roku
95. - V uplynulém školním roku nebylo žádných

nováček nemocí mezi náby, aniž který
ze náby zemřel.

Industrialní učitelka slečna Josefa Havlí-
ková, která od 1. ledna 1893. na zdejší škole
ženským učebním pracím s dobrým prospěchem
vyučovala, vzdala se svého úřadu. —

Hlavní c. k. okresní školní rada výnosem
ze dne 25. srpna 1894, č. 1498. ustanovila slečnu
Leopoldinu Langovou (z Vyskové) učitelkou
ženských prací při škole naší a při škole
v Medlovicích.

Langova Leopolda nar. 10. listopadu 1871. ve
Vyskové. Vyučování obdržela v Brně 27. června
1894. (7. školní rok 1893/4 čís. 42.)

Školní rok 1894-5. započal dne 1. září 1894.
službami Božínů ve chrámu Páně v Orlovicích.

Dne 4. října na oslavu jmenování Jeho Veličenstva
byli náci přítomni službami Božínů v Orlovi-

sích. Tak ve škole promluveno o významu toho dne zpívány některé písně a rakouská národní hymna. - Podobně oslaven den 19. listopadu, t. j. den jmenin Jejího Velicestva.

Dne 22. listopadu dopoledne vykonána úřední prohlídka školy zdejší panem c. k. okresním inspektorem školním, Antonínem Vošem.

Dne 10. března obdržela škola zdejší darem 15 zl. od slav. spořitelny ve Slavkově. Poněvadž peníze z dřívějších let byly v zásobě, uloženo dne 14. / 3. 1895. 20 zl. do spořitelny ve Trávniciích.

V měsíci červnu 1895 opravena budova školní z venku značnějším nákladem.

Návštěva školy nebyla z ohledu zdravotních špatnější; byliť žáci i v tomto školním roce většinou zdraví. Za to však v době protikávání řepy byla návštěva školy poněkud špatnější; nerynechal však žádný žák nespravedlivým způsobem celou přetinu. - Uspřavedlivým způsobem vrynechala

jedna zákyne $\frac{2}{5}$, zákyne jest chromou na
nohy i ruce.

Školní rok ukončen dne 13. července 1895.

dle návrhu Vys. c. k. zemské šk. n. ze dne 24. 6. 1895, č. 5628,

službami Božími ve chrámu Páně v Olovicích.

Záků na počátku škol. roku bylo 100—

během však roku jednak vyostehování, jednak

dokoučení 14. roku vystoupilo 11, takže

konce školního roku zůstalo záků 89.

Z těchto za schopné postoupí výše uvedeno

chlapců	14	} 26
děvčat	12	

Nepostoupilo pro nepospěch a mládí

chlapců	12	} 22
děvčat	10	

Záci ostatní jsou již v oddělení III., z kterého
všem na škole naší výše postoupiti nemohou.

Jeho c. a k. Apostolské Veličenstvo ráčil Nejvyšším
rozhodnutím ze dne 3. srpna 1895. nejmilostivěji
uděliti dvornímu radovi při c. k. místodrží-
telství v Brně, Josefu rytíři Januschkovi,
za příčinou vyžadaneho jím převzetí na
trvalý odpočinek v opětném uznání jeho
dlouholetých výborných služeb titul a hod-
nost místodržitelského místopresidenta

Jeho c. a k. Apostolské Veličenstvo ráčil
Nejvyšším rozhodnutím ze dne 16. srpna 1895.
nejmilostivěji jmenovati titulem a hodností
dvorního rady vyznamenaného místodrží-
telského radu Roberta svobodného pána
z Heiniu radou při c. k. místodržitelství v Brně

Školní rok 1895-96 započal dne 2. září 1895
službami Božími ve chrámu Páně v Olouvicích.
Žáků na počátku školního roku jest: 50 chlapců, 45
dívčat, spolu 95.

Dne 4. října s účastní se žáci vromadně (s praporem)
služeb Božích na oslavu jmenin Jeho Veličenstva.

Po příchodu z chrámu Páně zpívána
Rakouská hymna národně a promluveno
k zákům zvláště o dobročinnosti a lidu-
milnosti Jeho c. a k. Apostolského Veličenstva.

Podobně oslaveny též jmeniny Jeho Veli-
čenstva císařovny Alžběty dne 19. listopadu 1895.

Jeho cis. a k. Apostolské Veličenstvo ráčil
Nejvyšším rozhodnutím ze dne 7. září 1895
titulem a charakterem místodržitelského
rady vyznamenaneho okresního hejtmána
Kamilla Vásovskeho nejmilostivěji
jmenovati místodržitelským radou a
referentem pro administrativní a
ekonomické záležitosti při zemské školní
radě na Moravě.

Výnosem slav. c. k. okresní školní rady ve
Dvorskově ze dne 28. listopadu 1895. č. 2349
byla bývalá místní školní rada (ponevadž nekonal
voleb doplňovacích dle zákona) úplně rozpuštěna,
konána volba nová a zvoleni obecním.

zastupitelstvem tito členové (dne 6. prosince 1895.)

Jan Trněný (nyní předseda)

Jan Štěrba (" místopředseda)

Fr. Kusala

Josef Trněný, náhradník

Ignác Rumpel "

Zvoleni tito členové jsou vesměs rolníci z Mor.
Málkovic.

Tého c. k. Apostolské Vědicinstvo ráčil
Nejvyšším rozhodnutím ze dne 11. prosince
1895. jmenovati okresního hejtmana Františka
Navrátela místopředsedou a referen-
tem pro administrativní a ekonomické
záležitosti při moravské zemské školní radě.

Dosavadní správce c. k. okresního hejt-
manství ve Vyskové a předseda c. k. okres.
školní rady c. k. místopředsedou a tajemníkem,
Vilém Háštný jmenován v lednu 1896
c. k. okresním hejtmanem ve Vyskové.

Spořitelna ve Slavkově darovala naší škole 15 zl. n. c. na pomůcky a knihovnu. Dar tento obdržel správce školy dne 6. března 1896.

Dne 13. dubna 1896 začal na zdejší škole vyučovati mladší učitel Jaroslav Zaviel z Němčan a sice proto, že dosavadní správce školy, A. Bouda, obdržel výnosem slav. c. k. okresní školní rady ze dne 9. dubna 1896, č. 466 pro plicní nemoc dovolenou. Avšak již dne 26. dubna 1896 odesel J. Zaviel, dostav šel pro nemoc dovolenou a ustanoven výnosem slav. c. k. okres. škol. rady ze dne 22. dubna 1896 č. 890 na výpomoc mladší učitel Josef Horniček z Medlovic, kterýž dne 26. dubna 1896 začal na zdejší škole vyučovati

Dne 19. května 1896 zemřel ve Vídni
J. Q. V. pan Arcivévoda Karel Ludvík

v němž téměř všechny časopisy psaly v této době
ve smyslu tomto:

Smyslí hluboce dojatou želi národově sousta-
ti Habsburského před časného odchodu tohoto
prince, který se zamlouval jejich srdci
svou šlechtnou, dobrosrdečnou a skromnou
povahou, svou myslí jemnou a sdílnou,
která nebyla ustrojena k činům na poli
války, aniž práhla po laurách etičádosti-
vé energie státnické a politické - nýbrž hleda-
la ukojení a blaho své v tichém, užtechtí-
lém působení na poli osvěty, umění, vědy,
průmyslu a humanity, vedena upřímnou
láskou k bližnímu, láskou k typickému
lidstvu, láskou ke všemu, což krásného,
dobrého a užitečného.

1. čer. 1896 viděl
Omt. Vokel, c. k. arcivévod
inspektor škol.

Dne 1. června 1896 byla panem c. k. okres.
inspektorem školním vykonána úřední
prohlídka zdejší školy.

Během měsíce června 1896. opravena
ohrada okolo zahrady školní, jakož i
kanál ze dvorku školního vedoucí
nákladem 36 zl.

V tomto školním roce bylo vyučování
v měsíci března na rozkaz p. obvodního
lékare Dr. V. Bohdane z Ivanovic přerušeno
a to od 12. až do 22. března a vice pro vypuk-
nutí spály v rodině správce školy.

Ponevadž pak v době též správce školy
již churavěl, upustila slav. c. k. okres.
školní rada od nahrazování těchto za-
měškaných dnů.

Návštěva školy v tomto školním roce
byla až na měsíce květen, červen a červenec
dobrá, neboť průměrná procenta neoprave-

průměrná návštěva v I. čtvrtletí byla : 1.1%
 II. " " 0.1 "
 III. " " 3.1
 avšak ve IV. " " 8.

Za celý rok pak průměrné procento
 ospravedlněné : 2.1%
 neospravedlněné : 3.4%

Spatnější návštěva v letních měsících zaviněná
 na ovšem pěstováním velkého množství
 řepy a pak velkou chudobou zdejšího lidu,
 neboť možno směle říci, že skoro 60% zdejších
 dětí školou povinných jest z rodin téměř
 úplně nemajetných.

Školní rok ukončen 15. červencem 1896. hlavní-
 mi službami Božími ve chrámu Páně v Orlovi-
 cích. Žáků bylo na počátku školního roku

	klavíři 50.	děvčat - 45	spolu 95
v roce vstoupilo	" -	" 1	" 1
" vystoupilo	" 4	" 6	" 10
bylo tedy na konci školního roku	46	" 40	" 86

By postoupili do oddělení vyššího, uznáno
za schopné: chlapci 11, děvčát 6, spolu 17
'neschopné' " 2 " 8 " 10.
Žáci ostatní zůstali dle osnov učebných v odděle-
ní druhém a třetím.

Školní rok 1896.-97. započal dne 1. září
1896. slavnými Božemi, které konány ve
chrámu Páně v Orlovicích. Žáci školou
povinných jest chlapci: 53, děvčát: 43 = 96,
škole navštěvujících chlapci: 52, děvčát: 42 = 94

V neděli dne 4. října 1896. byly jménem
J. V. císaře Pána slavným způsobem oslave-
ny slavnými Božemi ve chrámu Páně
v Orlovicích. Žáci školy naší sešli se ten
den ve škole a pak v průvodu s praporem
školním v celé šli též do chrámu Páně
do Orlovic. -

První spořitelna kontu. ve Tyskové daro-
vala dne 7. listopadu 1896. ze svého čistě-

ho vyřetku za rok 1895 naší škole na
pomůcky učebné 1421 02 kr. r. c.

Vysoký moravský výbor zemský v seně
svém dne 15. ledna 1897 zvolil předsedá zemského
výboru pp. dr. Jos. Tučka a dr. Huga Fuxa členy
veleškolní školní rady.

9. února 1897 viděl
Obr. vorel, c. kr.
okresní školní inspektor.

Dne 9. února 1897 vykonána úřední prohlídka
školy zdejší panem c. kr. inspektorem školním.
Výsledky učebné umnány uspokojivými i velmi
uspokojivými.

Dne 16. března odešel na jiné působení a vice
do Skrbene; důst. pan farář P. Fr. Kyselák;
administrátorem fary v Orlovicích stal se
vel. pan P. J. Hloch, před tím I. kaplan v Prostějově.

Druhou učitelka ručních prací oběma Leopolda
Langova, vystoupila dnem 28. února 1897 ze služby.

Stará c. kr. okres. škol. rada ustanovila výnosem

ze dne 26. března 1897, č. 354 učitelkou
ženských prací při zdejší škole slova Růženu
Hlaváčkovou narozenou dne 16/II. 1874 ve Vysokové.

(Vysvědčení obdržela v Brně 21. /6. 1895.

(školní rok 1894/95 čís. 6.)

Službu nastoupila dne 1. dubna 1897.

První kontr. spornitelna ve Slavkově
darovala škole namíže svého čistého vytištěn
za r. 1896 v dubnu r. 1897 15 zl. r. e.
na pomůcky učební.

Návštěva školy v r. 1896-97 dle katalogu
byla : Za I. čtvrtletí ospravedl. 1.3%, neosprav. 1.3%

" II. " " 2.1% " 0.2%

" III. " " 1.6% " 0.4%

" IV. " " 1.3% " 4%

Průměrné procento na celý rok :

ospravedl. 1.6%

neospravedl. 1.5%

Školní rok 1896-97 ukončen dne 15. července

1897. slavnými sloužbami Božími ve chrámu
Páně v Orlovicích.

Žáků na počátku škol. r. 1896-97 bylo :

Chlapci :	52,	děvčát	42,	spolu	94.
Vroce vyrostli :	6	"	3	"	9
" vstoupili :	1	"	1	"	1
Zbylo na konci :	47.	"	39	"	86.

By postoupili do oddělení vyššího, schopní :

chlapci :	17,	děvčata :	12	spolu	29
neschopní :	11	"	9	"	20.

Ostatní žáci zůstali dle osnov učebních
v oddělení druhém a třetím.

Dne 28. července 1897. odesl z Orlovic
sva jiné působitě a sic do Pobuč, administrátor
fary P. Jan Hloch.

Pěkně dne přistěhoval se do Orlovic nový
farář P. Jan Lízal, dosud kaplan v Trojicích.

Školní rok 1897-98. započal dne 1. září 1897. slavnými Božími ve chrámu Páně v Orlovicích.

Zákeš školou povinných chlapců . . 53
 děvčát . . 45 } 98

Školu navštěvujících chlapců : 50
 děvčát : 44 } 94

Dne 4. října oslavou jmeniny J. V. císaře Pána slavnými slavnými Božími ve chrámu Páně v Orlovicích, jichž se záci s účastí v průvodu s praporem.

Dne 21. října 1897 vykonána úřední prohlídka školy zdejší panem c. k. inspektorem

A. Vorlem a nalezeny výsledky učební uspokojivými; dílem i velmi uspokojivými.

Zevní úprava školy i věci školních slušná.

Toho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčil Nejvyšším rozhodnutím ze dne 14. prosince 1897. nejmilostivěji uděliti místodržitel.

o markrabství Moravském, tajnému radovi
Aloisu svobodnému pánu Spens-Boodencovi řád
čelepné koruny první třídy s prominutím tax.

Jeho c. a k. Apost. Veličenstvo ráčil Nejvyšším
rozhodnutím ze dne 14. prosince 1897. schváliti
nejmilostivěji přeloženi dvorního rady při
místodržitelství v Brně, Roberta svobodného
pána Keina ve stejné hodnosti k místodrží-
telství v Linci a uděliti mu nejdobrotivěji
titul a charakter místodržitelského místopresi-
denta.

Jeho c. a k. Apostolské Veličenstvo ráčil
Nejvyšším rozhodnutím ze dne 14. prosince
1897 jmenovati nejmilostivěji odborného radu
v ministerstvu vnitra Dr. Františka hraběte
Czernina dvorním radou při místodržitelství
v Brně.

Dne 22. března 1898 oslavili žáci padesátileté panování Jeho c. a k. Apostolského Veličenstva císaře Františka Josefa I. tím, že ze školky školní vykopány tři stromky ořeškové a za přítomnosti všech žáků zasazeny na kopeček vedle cesty vedoucí do osady Poškievek. — Žáci nesouce stromky na ramenou šli v průvodu ze školy na místo, kdež potom stromky do připravených již dívek dolů zasazeny, při čemž každý žák se súčastnil alespoň tím, že hodil alespoň hrst hlíny na kořeny stromků.

Po zasazení stromků zapívána rakouská národní hymna.

Dne 2. dubna 1898 zasazeno záhy na břeh vedle školy 32 březek a 40 smrček darovaných lesní správou hraběte Kaunice v Orlovicích.

Tyněsením vysoké c. k. zemské školní
 rady ze dne 22. dubna 1898. č. 4058 povoleno
 rozšířit zdejší jednotřídní školu ve školu
 dvoutrídní a to na žádost místní školní
 rady, jež podána c. k. okresní školní radě
 6. ledna 1898.

Dne 23. dubna 1898 darovala Slavkovská
 spořitelna škole naší na pomůcky učebné
 15 zl. r. č.

Dne 23. června 1898 postříženy polnosti zdejší
 bee, krupobitím, jež nadělalo značných škod.

Školní rok ukončen dne 15. července 1898
 pracovními službami. Božími ve chrámu Páně
 v Orlovicích. - Navštívená školy v r. 1897-98

podle katalogu byla: Za I. čtvrtletí ...	ospř. 2.3%, neospř. 0.8%
" II "	" 3.9% " 0.2%
" III "	" 4.7% " 0.4%
" IV "	" 1.5% " 1.5%
Za celý rok ...	2.9% " 0.7%

Školní rok 1898-99. započal dne 1. září 1898.

Žáků školou povinných chlapců: 48 }
 děvočet: 44 } 92

Školu navštěvujících chlapců: 45 }
 děvočet: 43 } 88

(Dva hoši jsou na městanoté škole v Ivanovicích, jeden
ještě hluchoněmý kretén. Děvoče jedna ještě blbě.)

Dne 10. září 1898 zavražděna zločinnou rukou
anarchisty italského v Ženevě.

Její Veličenstvo císařovna a královna
Alžběta, matka chudých, těšitelka típidů
a zarmoucených. -

Bůh zachovej našeho nejmilostivějšího
mocnáře, jenž dle vlastních slov „žádné
bolesti na tomto světě usetřen není“, a
popřej Mu síly, aby i tuto krutou ránu
přetypel, maje důvěru v Nejvyššího a
spolekaje na oddanost a věrnost všech

rodu velického našeho mocnářství. -

Dne 19. září obcovali žáci zdejší školy smutečním obřadem, které za zemřelou císařovnu a královnu konány byly ve chrámu Páně v Orlovicích.

Dne 4. října 1898 oslaveny jmeniny Jeho Veličenstva císaře Pána slavnými službami. Požiti ve chrámu Páně v Orlovicích.

Dne 19. listopadu 1898 konány opět služby Boží za Její Veličenstvo, zemřelou císařovnu, ve chrámu Páně v Orlovicích. Žáci zdejší školy sučástili se společně těchto služeb Božích.

Na sv. Kateřinu (25. listopadu) lid zdejší říká: "Chodí-li husa v ten den po blátě (t. j. nemrzne-li) bude o vánocích choditi po ledě (t. j. bude mrznout.) Osoba podobně naopak. (V r. 1898, 25. listopadu chodí husa po blátě.) Žáci mnozí přišli v r. 1898 na sv. Kateřinu do školy bosí, tak bylo míváno."

volba dvou členů a jednoho náhradníka do místní školní rady. Zvoleni obecním výborem opět starší členové Jan Turčňák a Jan Štěrba. Jejím náhradník, Jg. Pumpl, zvolen opět. Týž den konána volba funkcionářů a zvolen předsedou opět Jan Turčňák, místopředsedou opět Jan Štěrba.

Zima roku 1898-99 jest skutečně zvláštní. V lednu nebylo vůbec sněhu. - Včely ve dnech 20. - 23. ledna vyletovaly z úlu jako v létě, ba bylo pozorováno, že některé včelky nesly na nožkách pel. Mrtvých včel v oulu velmi málo. Starší včeláři vysvětlují to tím, že všechny včely jsou poměrně mladé, poněvadž ještě pozdě na podzim bylo pozorováno v oulu červa.

Zima tato však má velmi neblahý vliv na zdraví lidské. Zvláště děti velmi

casto jsou nemocny. - V sousední obci
Orlovicích objevily se hned v lednu a na
počátku února mezi dětmi spalničky. Děti
ve zdejší obci byly až do polovice února
úplně zdravé. Avšak nákaza z Orlovic
stykáním se dětí se chrámu Páně přenesena i
do obce zdejší. Již dne 17. února zjištěno při
10 žáčích školy zdejší, že mají spalničky, což
ihned zvláštním poslem obvodnímu lékaři
místní školní radou oznámeno. Dne 19. února
1899 přijel obvodní lékař, M. Dr. V. Poldan z Ivanovic
a našel již u 20 dětí, že spalničky mají, takže
20. února byla ve škole méně než polovice žáků,
ponevadž sourozenci spalničkami postížených
do školy jíti nemohli.

13. března 1899 viděl
Antonín Vorel.

Na sv. Josefa r. 1899 ukázalo se přísloví lidové,
že „sv. Josef, nezasáhne-li ledi, nadělá jí ch.“
pravdivým, neboť byla skutečně v ten
den zima velmi citlivá, ač 18. března bylo

krásně, téměř letu, počasí. Děly vyle-
tovaly z ulic velmi pilně a nosily ml.

Stává se často, že černý dobytek
dostává „červa“. Lid zdejší věří, že někteří
občané umějí jej vypuditi „čarováním“,
„zaríkáním“. Jeden rolník, starší již, a
jinak velmi rozšafný, nedal si nikterak
pověru tuto vymluviti a tvrdí sám o sobě,
že umí „červa“ „zaríkáním“ z rány vypudi-
ti. Takým však způsobem to činí,
nechce nikterak vyjíviti. (Heřba)

Mnohé hospodyně zdejší věří dosud
o učarování při kravách dojnicích.
Když jim někdy mléka „umali“, hned
poděrnívají jednu zdejší výměnkářku, že
za ně zase dojila. Pověsí prý „travnici“
na dveře od chléva a nadojí za „trháčky“
plně hrnce mléka. — (Baldoucheá)

Je to žena zbožná, která žije velmi
poctivě, avšak poněkud samotářsky, a tak

snad pověst tato o ni' povstala.

Nepálené cihly, ze žluté hlíny vyrobené a na slunci vysušené, jichž hojně se na venkově při stavbách užívá, nazývány jsou „vepřovicemi“. Iméno pochází odtud, že dříve dáváno do bláta, z něhož vepřovice „vepřovičáři“ robili, hojně chlupe z vepřů. -

Když na velký pátek prší, je suchý rok. Pojída jí-li se koblihy na slunci, jedí se červená vajíčka u kamen. -

Kdo utíká na Velikonoce prou z kostela, bude choditi také prou do práce na jaře.

Dne 7. dubna 1899 konala zdejší místní šk. rada zasedání, ve kterém usneseno postaviti druhou učárnu a byt pro podučitele na tom místě, kde nachází se letní telocvična.

Tak prý o Poxím Pěle schne tráva a kvítí, kterýmž cesta, kudy

průvod se ubírá, jest popsána,
tak schvutí bude též obilí ve
žních. V r. 1899 bylo počasí o Pozím
těle velmi pěkné.

V neděli dne 9. července 1899 o 10.
hodině byla konána na zdejší škole
veřejná skouška, při níž účastenství
ze strany rodičů bylo velké.

Dne 6. srpna 1899 odbyvala se v
obci zdejší malá slavnost. Počteny
totiž dva obrázky, kteréž jsou
postaveny: Sv. Trojice postavena
jest u cesty vedoucí do Poškievek
(nad Padělkou) nebo též u Dubů) a
pak Panna Maria, postavená na
"Kopánkách" u cesty vedoucí do
Rybníčka. — Obrázky tyto v ten den do-
poledne neseny byly, v průvodu dru-
žičkami do chrámu Páně do Orlovic,
kdež byly panem farářem posvěceny.

Odpoledne pak opět v průvodu zaneseny
jsou na místa dříve jmenovaná a tam
k veřejnému uctění na připravené sloupky
zavěšeny. -

Zně v r. 1899 ve zdejší krajině byly
velmi pěkné; opozdily se sice o několik
dní (začaly 22. června), avšak za to rychle
práce pokračovaly a obilí dostalo se suché
na mlát. Vyplnila se tedy proroctví,
jež proneseno o Božím těle.

Pan Dr. V. Bohdan, obvodní lékař z Iva-
novic, daroval v r. 1899 zdejší škole obrázky
a pomůcky učebné v ceně 15 Kč, za což
jemu přípisem poděkováno:

23. listop. 1899
Antonín Vomel.

Konečně tajemství „vyháňení červa“ prozrazeno:
Místo červem postřížené pomazé se olejem, vytrhne
se dobytka, který červa má, několik chlupů
ze srsti a zastří se (chlupy) za řemen, kterýmž

vyhaněů červa opasán jest (je-li to žena, za límec
sukně). A tak jak chlupy za remenem
zastřené vypadávají, tak strádá se těch
"červů". Po vypadnutí posledního chlupu,
vypadne těch jistě poslední červ. (Je-li
to však způsob, jímž šerba "červa" vyháni, není možno
tvrditi; poněvadž tyž dosud své tajemství nevypravil.)

P. k. okresní školní rada výnosem ze dne
30. listopadu 1899 č. 2908 nařídila místní šk.
radě, aby předložila plán a rozpočet na přístavbu
zdejší školy. - Plán i rozpočet
provedl zednický mistr, Ludvík Locher,
z Ivanovic. Dle plánu toho měla se dříve
učárna a byt pro mladšího učitele postaviti
na nynější tělocvičně. U stávající učárny
byla by se okna ze strany severovýchodní zardila.
Plán tento předložen 21. prosince 1899 c. k.
okresní šk. radě. - Dne 5. ledna 1900 ohledala
místo stavební komise úřední a našla,

že by po zardění okna u nynější učírny
byla tato málo osvětlena. Protož plán ten
neschválen. C. k. technická kancelář v Brně
navrhla, aby se druhá učírna a byt pro
mladšího učitele postavil ku straně východní
na nynějším dvořku, k čemuž bylo by potřeba
rozboriti náčrty a stavěti nové. - Místní školní rada
v zasedání dne 23. února 1900 konaném nemohla
přístavbu dle návrhu tohoto schváliti, понеvadž
by přístavba byla velmi drahá a zastavěl by se téměř
celý, nyní již malý, dvořek školní. Navrhla tedy
c. k. okres. šk. radě provésti přístavbu na straně
jihovýchodní na pozemku panském. C. k. okresní
šk. rada výnosem ze dne 9. března 1900 č. 444 návrh
tento schválila a nařídila předložiti potřebný
plán.

Gymn. v r. 1899/1900 počala velmi brzy;
hned po sv. Mikuláši zamruo a tak trvala
gymn. až do polovice března. Od polovice

t. m. se oteplilo, tak že rolníci něco ječmene
po 20. březnu zaveli. Avšak již 25. března zača-
la zima na novo sněhovými vánicemi.

Sníh padal takovým množstvím; že dne
29. a 30. března nebylo možno menším dětem
ani do školy se dostat. Napadlo sněhu
velmi mnoho, cesty byly zaváty tak, že
nejstarší lidé tolik sněhu v této době
nepamatují. - Tak rychle sníh napadl,
tak zase brzy opět se potrátil. Již v polovici
dubna bylo možno rolnictvu na poli
dále pracovat. -

Když chce zdejší lid naradit a říci
někam, že tu neb onu práci dobře nedove-
de, říká: "Ty tomu dáš, jako jítel hráček"

Společnost ve Slavkově darovala pro
školu zdejší ze svého vyřídění za r. 1899. ... 30 K.

Dne 13. května 1900 odpoledne svíce nosí
oltáře ve chrámu Páně v Orlovicích, kterých

slavnosti se děti školy zdejší v průvodu súčastni-
ly. Děvčata byla za družičky ustrojena.
Dne 24. května ¹⁹⁰⁰ přednášel ve zdejší ^{škole} MUDr. V. Bohdan
& Ivanovic o nakažlivých nemocích.

J. V. císař a král náš František Josef I. dožil se
dne 18. srpna 1900 70. narozenin. Národové
částečně rakousko-uherské oslavili tento a
bylo jim od panovníka srdečným listem
poděkováno. Františku Josefu I. dopřál
Bůh ve všech habsburských panovnících
nejdelšího panování.

Stodesáté narozeniny J. V. oslaveny na
zdejší škole hned 14. července 1900 přiměřenou
promlouvou a zpěvy.

Jeho císař a král. Apoštolské Veličenstvo ^{rošil} Nej-
vyšším rozhodnutím se dne 15. října 1900
nejmilostivěji povoliti c. k. zemskému donoru
škol Václavu Roytovi vyřádati přeložení

na trvalý odpročinek a nejblahoskloněji připustiti, aby jemu na jeho dár byl výraz Nejvyšší spokojenosti s jeho dlouholetou vytečnou působností.

Dále ráčil Jeho cis. a král. Apostolské Veličenstvo Nejvyšším rozhodnutím ze dne 15. října 1900 nejmilostivěji jmenovati ředitele c. k. ústavu ku vzdělání učitelů v Kroměříži, Antonína Krondla, zemským dozorcem školním.

Tau c. k. ministr kultu a vyučování přidělil c. k. zemského dozorce škol Antonína Krondla c. k. zemské školní radě pro Moravu.

Náš okres školní přidělen c. k. zemskému dozorce Ant. Krondlovi.

Ironie bohuže r. 1901. byla dne 7. dubna večer.

Lid zdejší říká: "Hněm-li nad černými."

lesy, bude toho roku málo píče."

15. dubna 1901
viděl Antonín Vorel.

Kdo se chlubit, tomu by se mělo přidat. Kdo naríká a běduje, tomu ubrat. (Tak říká zdejší lid o lidech, kteří se rodí nad jiné vynášejí o lidech, kteří sice dosti majetku mají, ale jsou poněkud skoupi.)

Na počátku škol. roku 1900 - 1901 školou povinných dětí 97, navštěvujících 94. Tři žáci navštěvovali školu měšťanskou v Janovicích.

(Pouča Jan, Světlík Alois, Kusala Josef.)

Dne 15. dubna 1901 vykonána úřední prohlídka školy panem e. k. okresním inspektorem Aut. Vorem.

Dne 7. července 1901 o 10. hodině dopolední konána na zdejší škole veřejná zkouška. Účastenství ze strany rodičů a přátel školy bylo značné.

Děti odpovídaly velmi veselo a pěkně, tak že rodičové byli s výsledkem celoroční práce učitelovy velmi spokojeni.

Návštěva školy ve školním roce 1900-1901
byla velmi dobrá: průměrné procento zamerka-
né návštěvy školy, omluvené: 2.8%, neomluvené: 0.3%.
Pro nedbalé posílání dětí do školy nebylo třeba
nikoho z rodičů o k. okus. škol. r. ude vyka-
zovati.

Žáci z I. od dělení postoupili až na jednu žákyni,
která byla více jako 5 měsíců nemocna, do II. oddě-
lení vsichni. Během roku škol. vystoupilo
7 žáků, a to 2 vyšetřováním, 5 dokončením 14.
roku, tak že na konci škol. r. bylo žáků
škola navštěvujících 87, maximálně 10 úbo
v návštěvě školy požívalo.

Slavkovská spořitelna darovala naší
školě v r. 1901 30. K. na pomůcky školní.

Školní rok 1900-1901 ukončen službami Pozemní
dne 13. července.

žně r. 1901 počaly 15. července.

Na sv. Annu (26. července) taká se česnek.

„Ty tomu dáš, jako rába věcku!“

C. K. okresní školní rada výnosem ze dne 17. dubna 1901 č. 1382 opět nařídila předložiti plán na přístavbu zdejší školy. - Plán předložeu po opětovém vypravání dne 31. července 1901. -

Školní rok 1901-1902 započat 2. září 1901.

Školou povinných hochů 45, děvčát 49 = 94.

Školou navštěvujících hochů 42, děvčát 48 = 90.

Mezi navštěvujícími jest jeden hoch z obvodu dle

Orlovic, ze samoty „Ludaškov“ a hoši navštěvují měšťanskou školu v Tvarovicích: František Slois, Kuzala Josef, Štěpán Jan, Florian Jan.

Jedno děvče (Františkova Frézie) navštěvuje soukromou dívčí školu v „Vyskovi“.

Správe zdejší školy Ant. Bouda onomocnil neduhem plicním a výnosem slavné C. K. okresní školní rady ze dne 21. září 1901. č. 2949. udělena jemu po dobu jeho nemoci dovolená.

Za jeho nemoci zastával vyučování
na zdejší škole prozatímní podučitel
z Medlovice p. Jaroslav Trödel, narozen
dne 15. června 1882 v Chrastovsi v Lechách,
vyšel z ústavu učit. v Brně 15. července 1901.

Vyřazenou o. k. okresní školní radou ze
dne 17. října 1901. č. 2445 ustanoveno
komisionční jednání ke prozkoumání
předložených plánů na přístavbu školy
zdejší na den 24. října 1901.

Při komisi bylo zjištěno následující:

Podle předloženého plánu jest projekto-
váno vedle stávající budovy školní
jako přístavba zřídit učírnu na 6^m
podlahové plochy a na Sm. s. a Sm. d. se
zvláštním přístupem z venku, k čemuž
připojen jest malý kabinet na pomůcky.
Osvětlení bylo by z jihovýchodní strany
3 okny. Zároveň jest projektováno z

části staré učirny, zříditi pokoj
pro učitele 2,20m široký v délce 8m.
De návrhu zůstaly by staré záchody, které
jsou chatrné a z dravotním předpisem
nevytrovují, nezměněné, taktéž žumpa.
Vady tohoto projektu jsou: a) Byt správce
školy jest mexi učirnamu, dílky z nové
učirny musely by, chtějíce na záchod,
ze stavení vystoupiti a okolo oken starou
chodbou na záchody docházeti. Obě
učirny byly by čtvercove, což rovněž
je nepřiměřené. Csvětlení nové učirny
bylo by nedostatečné. - Také navržena
změna projektu, zříditi totiž ze stávajícího
bytu učirnu, nelze rovněž provísti, poněvadž
byt jest vlhký. - Nelbyva tedy mex postavit
nynejši školu na poschodi. - Místní školní rada
vignosem ze dne 27. října 1901 č. 3438 vyvrána,
aby se do 14 dnů vyjádřila, souhlasí-li s

postavením poschodí, načež náčrtek
úvěru vyhotoven bude.

Dne 17. listopadu 1901 konána obecním
výborem doplňovací volba do zdejší
místní školní rady. Po šestiletém
v ní zasedání vystoupil člen František
Kusala a náhradník Josef Průněný.
Zvolen do místní školní rady za
člena volník Karel Malý a za náhrad-
níka opět Josef Průněný.

Dne 1. prosince 1901. provedena volba
funkcionářů. Zvolen předsedou
Karel Malý a místopředsedou opět
Jan Štěrba.

Bohužel však nově zvolený předseda
místní školní rady hned na počátku
svého úřadování ukázal, že není
přívržencem školy a vzdělání vůbec,
neboť když dne 31. ledna 1902 nová

místní školní rada se sešla, aby opět rokovala o přístavbě školy zdejší; podal předseda návrh, aby se přístavba zdejší školy ještě na několik roků odložila a aby podána byla žádost o. k. okresní školní radě za zavedení vyučování polodenního. Avšak ostatní členové místní školní rady zamítli jednohlasně takový návrh a usnesli se, aby se přístavba školy naší provedla ještě do začátku školního roku 1902/3 a to tím spíše, jěšto správce školy poukázal na to, že na počátku škol. roku 1902/3 přistoupí do zdejší školy 17 dětí; kdežto na konci škol. r. 1901/2 vystoupí jen 4 žáci ze žáků školy navštěvujících.

Místní školní rada otázala se stavitele Frantiska Bernovského z Chvátkovic, kterýž

nejnějsí budovu školní v r. 1885 postavil, je-li možno zříditi druhou učivnu postavením poschodí. Stavitel Bernovský však se vyslovil, že základy budovy školní nejsou tak pevné, aby se mohla budova na poschodí zdvihnouti. Porován tedy stavitel Fr. Kadlčík z Ivanovic, aby pořídil opět jiný plán na přístavbu školy zdejší. Jaroslav Prödl, který na zdejší škole za nemocného správce školy do 28. února 1902 vyučoval, ustanoven d. 1. března 1902 podučitelem ve Pvitávce v okrese Boskovickém. Na jeho místo ustanoven do Medlovic od 1. března 1902 prez. podučitelem dosavadní podučitel z Olsán, Alois Šimečka, narozen dne 6. února 1880 v Petřvaldčíně (okres Nový Jičín).

Byl absolvoval o. R. učitelství uštas v Trě-
bově r. 1900. - Moisi Šimečkoví narižuo-
zároven, aby vyučování na xdejší škole
na dosud nemocného správce školy
zastával. -

Jan stavitel Fr. Kadlecík pořídil
plán na přístavbu bytu a navrhuje, aby
se z bytu nynějšího, jakož i z chodby
zřídila druhá učárna.

Plán tento předložen o. R. okresní
školní radě dne 1. března 1902.

- Ide-li svobodní děvce nebo vdova v poledne
s travnicí do pole, říkají o ní že se nevdařá
naryívají jí "polednici"." (14/IV. 1902)

Správce školy, Antonín Bouda, začal dne 1. května
1902 vyučovat:

Školní rok 1901/2 ukončen slavností v Dostínu
se Stránou Páru v Orlovicích dne 15. července 1902.

Výsledky vyučování v tomto školním roce
za příčinou měnění osob vyučovacích
nemohno nazvat dobrými.

Na konci školního roku 190 $\frac{1}{2}$ zůstalo
školu navštěvujících hochů . . . 42 } 88.
dívkát . . . 46 }

Poněvadž v tomto školním roce vystoupili
ze školy jen 4 žáci; kdežto na počátku
škol. r. 190 $\frac{1}{2}$ vstoupil do školy 77 dětí,
usnešla se místní školní rada ve svém
zasedání, aby podána byla c. k. okresní
školní radě žádost za zavedení polo-
denního vyučování pro školní rok 190 $\frac{2}{3}$.

Žádost podaná dne 17. července 1902 byla
výnosem c. k. okresní školní rady ze dne
19. srpna 1902 č. 2456 vyřízena v ten smysl,
aby žáci 1. školního roku, pokud jsou
v platnosti všeobecné úřady v návštěvě
školní, chodili do školy celodenně, ostatní
pak žáci polodenně. V době zimní chodí

všichni záci polodenně.

Litají-li včely dlouho do večera, možná téměř s jistotou očekávat v noci anebo příští den déšť.

Jaro i léto roku 1902 bylo pro včely v naší krajině velmi nepříznivé. Včely nenashbíraly ani pro sebe dostatek medu, tak se nutno včelářů pro zimu přidávat cukru. Všichni starší včelářů praví, že tak nepříznivého roku pro včely nepamatují.

Žně r. 1902 velmi se opozdily. Počalo se žítí začátkem srpna, tedy o celý ch. 14 dní později než jina léta.

Dne 23. září 1902 obdržel správce školy 30 Kč, které spořitelna ve Slavkově xdejší škole na učebné pomůcky darovala.

Dne 28. září 1902 vykonáno svěcení oltářů Panny Marie Lourdské, jež do chrámu Páně v Orlovicích zakoupila paní Kateřina Kyseláková x Němčic, pocházející z rodu z Orlovic.

Švécení oltáře tohoto súčasrnily se děti
školy zdejší se svým učitelem v průvodu.

Tako jaro a léto r. 1902 bylo celkem
velmi chladné; byl i podzim velmi
chladný a deštivý; již koncem září dostavily
se mraky. - V polovici listopadu začalo již
i úplně mraznouti; tak že veskeré polní práce
zůstaly nedokončeny. Anoho cukručky.

zvláště na pozemcích panských patřících
cukrovaru Vyškovskému, zůstalo v zemi;
čímž utrpěl cukrovar ten škodu velikou.

V prosinci r. 1902 byla taková zima, jaké
starší lidé již po 50 letech nepamatují.

Na Vánoce r. 1902 ukázalo se přísloví:

„Chodí-li na sv. Katerínu husa po ledě,
bude o Vánocích choditi po blátě,
pravdivé; neboť na sv. Štěpána náhle zima
přestala, začalo pršet a sníh náhle
roztál.

Jsou-li na Nový rok kalužky, budou
jablka i hrůšky." - 1. ledna 1903 bylo hodně
mnoho kalužek, neboť pršelo.

Č. k. okresní školní rada výnosem ze dne 30. ^{XII.} 1902
č. 3804 schválila plán na přístavbu zdejší školy.

Plán tento porůzen stavitelkou J. Muchou. - Přístavba
má dle tohoto výnosu být provedena do konce října 1903 pro-
vedena být.

16. dubna 1903
Antonín Vorel

Vidce národa českého Dr. Frant. Ladislav
Rieger zesnul v Praze dne 3. března 1903. 85. roce
věku svého.

V druhé polovici března 1903 bylo tak teplo,
že topiči ukázovali ve stínu + 16° R.

Za to zase duben byl velmi studený hned od počátku.

Dne 18. a 19. velké sněhové vánice, že bylo nutno i
zarvat cesty proházovate. Nejstarší lidé vzpomínají
podobné zimy v dubnu.

Dne 6. května 1903 zemřel na Král. Vyšehradě

naš vyukující krajan, nadšený vlastence
a zastoupený spisovatel a básník, ušlechtilý
kněz - buditel, kanovník Benes Method
Kulda ve věku 83 let. Zemřel narodil se
16. března 1820 v Jančovicích.

Ponevadž rozpočet na přístavbu zdejší školy
přířezý stavitelkou J. Muchou činí asi 20,000K,
nechtěla zdejší místní školní rada ani
obecní výbor ani zastupce velkostatku p.
Fr. Novák z Slavkova sč. plánu Muchova
stavěti. Předložeu tedy c. k. okres. školní
radě návrh nový.

Dne 12. června 1903. přijela opět komise úřední
ku ohledání staveniště na panskou pozemku.
K jednání tomuto porvou sč. porou zúčastněni
velkostatku odporučný stavitel Václav Wittner
z Olomouce.

Přítomný zastupce velkostatku prohlásil
při komisionálním jednání, že bude delší
dobu trvati, než povolenu ke oddělení

oanského pokrmu na sušené se
vyměně. Proto, aby stavbu bylo možno
co nejdříve provést, usnesla se komise po delším
rozkování stavěti přede jím poschodí.

Přítomný stavitel V. Willner řekl, že poschodí
zřídití bude možno, kdyby snad i základy
bylo nutno podzdití. Porídil tedy plán
na zřížení poschodí. Plán tento předložil c. k.
okresní školní radě dne 13. července 1903.

Její zřížení na přístavbu tuto činí 26,400 K.

Dne 20. července 1903. zemřel v Římě
Svatý Otec, Lev XIII. (Trachimi Pecci). Naroden byl
dne 2. března 1810 v Karpinetu v Itálii.

Papežem byl od 20. února 1878. Plyný zastup
a dnu odesel k Pánu, památka Lea XIII.
blahoslavena povždy bude.

Dne 4. srpna 1903. zvolen papežem patriarcha
Benátský kardinal Sarto, kterýž přijal jméno

Pius X. Dne 9. srpna slavně nastolen.

7. října 1903
Antonín Vorel.

Dne 11. a 21. května 1904 vysázen náky
holý kopeček vedle panského lesa lesíci
1000 akácií, které správce školy darem
od st. zemědělské rady obdržel.

Dne 1. května 1904, úterý ráno,
povolán byl z tohoto světa dosavad
největší český hudební skladatel,
mistr Antonín Dvořák. O jeho
hudební činnosti není místa zde psati.

Jen tolik poznámávan, že pro skladby
své byl mistr Dvořák jmenován čestným
doktorem Lambriidské university v Anglii
a na to i čestným doktorem uni-
versity Pražské. A když i daleká
Anglie počala umělce - třeba takovým
vyznamenáním, pak jistě on ve světě
hudebním mnoho a mnoho zname-
nal.

14/ Konečně téměř po 1 letém vyjednávání
a předkládání různých návrhů a plánů
rozhodl se obecní výbor radati přístavbu
školy zdejší dle plánu architekta Witt-
nera, tedy přístavbou na poschodí.

Stavba zadána v březnu 1904 ¹⁸⁹⁸ združení-
mu a tesařskému mistru Petru Funtičko-
vi z Dyjsice za 18 650 K.

Nebudu líciti útrap a svárů, kterých
bylo správců školy od tajných i zjevných
nepřátel školy pro tuto stavbu zakusiti.
Předce však namnamenati dlužno aspoň
toto: Ti, kteří nepřáli stavbě školy (a těch
bylo Bohužel hodně mnoho) naváděli
Annu Procháňkovu, která důmek svůj
správců školy po dobu stavby za byt
pronajala, aby bytu nepronajímala, že
se snad proto předce škola stavěti nebude.
Byt však předce pronajal za měsíčně

nájem 20 K. 4

Školní rok 1903-4 z o příčinou této
stavby ukončen již 30. června 1904.

Straceny' vyučovací čas z července 1904
nahrazen sobotami v květnu a červnu 1904.

Stavba počala 30. června 1904 násením
střeby se staré budovy. Přes všechno
krásné počasí, které tohoto roku v létě
panovalo, práce velmi pomalu přibývalo.

Příčinu toho důvů hledati v tom,
že podnikatel stavby sám velmi nedba-
le na dělníky dohlížel. Ten stavbu ve-
douceho, který by alespoň poněkud plá-
nům a stavbě rozuměl, neměl. Proto
také stavba podle toho vypadá!

Když konečně úřední komise dne
7. listopadu 1904 stavbu dokončnou
prohlédla, shledala velmi mnoho vad.

Zejména vytkáno starbě se nedány iso-
lační plotny nadě náklady xdi, hrubá
omítka uvnitř budovy, hrubé neúhledná
práce stolářská, slabá okna (rámy okenní)
špatné lavice, ventilace, kumpy xá chodě a j.
K té příčině stavba školy neschválena
a povoleno jen prozatímne v budově
vyučovati. Podnikateli starby nařízeno,
aby opravy vad vytknutých přisti hlavní
prádniny provedl.

Téměř 4 $\frac{1}{2}$ měsíce nebyly děti xdejší vy-
učovány. Dne 8. listopadu 1904 začalo se
vyučovati a to hned v obou třídách.
Že se tak mohlo hned státi, děkovati
jest jen pouhé náhodě, neboť děra správce
školy Marie Boudová, literní učitelka toho
času ještě bez místa, na souhlasu pana
o. k. okres. inspektora školního vyučo-

vánu v I. třídě převzala.

Bylo pak na počátku šk. r. 1904-5
žáků v I. třídě 47, ve třídě II. 54,
spolu . . . 101.

Dne 8. prosince 1904 zemřel v Hrádku
u Lusíic v lechách spisovatel lidový,
providkář Fr. Pravda (Vojtěch Hlíseka)
nar. 17. Dubna 1817 v Kraníně u Jindřichova
Hradce. - Stihodrný kmet až do nedávné
doby byl úplně cizím, až teprve stáří
vysoké připravilo jej o nejcennější poklad
lidského života - o zrak. Ze slepoty
posléz vykoupení přinesla mu smrt.

Dne 9. prosince 1904. vykonána v obecním
výborě doplňovací volba do zdejší
místní školní rady na místo vystou-
plých členů Jana Furešného a Jana
Stěrby a náhradníka Hyuka Rumpala.

U zvolení na 6 let členové Frant. Vtěk,
rolník a Frant. Kuzílek, zedník a náhradník
Jan Štěrba, rolník. 19. prosince 1904 vy-
konána volba funkcionářů. Předsedou
zvolen Frant. Vtěk, místopředsedou
P. Jan Línal, farář v Olouvicích. —

Občanská káložna ve Svábenicích
darovala naší škole dne 1. ledna 1905
15 K. na učební pomůcky. —

Místní školní rada zdejší podala dne 4.
prosince 1904. žádost o k. okresní školní radě,
aby II. třída při škole naší byla alespoň
prozatímno otevřena. Vysoká c. k. zemská
školní rada však výnosem ze dne 29. prosince
1904 č. 24094 odejřela otevřeni II. třídy a
oznámila, že možno II. třídu až tehdy
otevřiti, budou-li vady staveni školního
odstraněny. — Následkem výnosu tohoto

počalo se dne 16. ledna 1905 na zdejší škole opět vyučovati polodenně.

Poněvadž však vyučování toto některým rodičům se nenamlouvalo, jela deputace zdejší místní školní rady (p. předseda Fr. Vitek a důstojný pan P. Jan Lízal) dne 18. ledna 1905 do Prahy k referentu admijn. náležitosti panu dvornímu radovi Dr. Navrátilovi a žádala, aby alespoň paralelka při naší škole povolena byla. Protože deputace byla ujistěna, že paralelka se povolí, vyučováno od 22. ledna 1905 opět ve třídách obou. A tak vyučovala Marie Boudová zdarma dále. Žádost na povolení paralelky vyřízena ^(výnos z ř. 1. 5/11. 1905 č. 182) přeznive a Marie Boudová ustanovena od 1. března 1905. výnosem o. k. okresní školní rady ze dne 16. února 1905 č. 527.

na zdejší školu proz. vypracovanou učitelkou.
Vyučovala tedy téměř 4 měsíce úplně
bezplatně. —

Zákonem ze dne 26. prosince 1904 z. z. č. 1.
upraveny platy učitelstva moravského
od 1. ledna 1905. spravedlivěji. Dle
zákona tohoto přibývá učitelstvu
slušného dle stáří. — Na uchrázení
totoho zvýšení platů učitelských vybírá
zeme první dávku v obnosu 1K. 70 h.
z každého hl. piva. Poněvadž však
pivovary a hostinští zdražili litr piva
hned o 4 h. a pak částečně též nepřesně
mnohých ke škole, působilo zdražení
piva učitelstvu mnohé překorčí a pokorění.
Doufejme, že časem i tomuto zdražení
bude přivyknou a nepřesň ku škole a
učitelstvu pomine. —

Dne 8. dubna 1905 zemřel v Dyakovaru
„poslední biskup slovanický“ — jak si
sám říkával — Josef Jiří Strossmayer,
vzorový biskup, pravý křesťan, velký Slovák,
obětavý vlastenec, obránce práva, učenec,
myslitel, milovník umění, mecenáš.
Kdyby Strossmayer byl býval pouze
vzorovým, ideálním křesťanem, jakým
také byl, už proto by jméno jeho mu-
silo s úctou vyslovovat nejen církev,
nybrž i národ, který tolikrát vy-
znamenal se svou ať vzdornou věrno-
stí ke katolické církvi.

Strossmayer nebyl však pouze vzorovým
veleknězem, byl i obexřelým státní-
kem, charakterním politikem, byl
to učitel a mudrce svého národa.
Velikému, nikdy neumdlévajícímu

překážkami jen v úmyslu utvo-
ranému jeho duchu nestačilo sloužit
národu směrem jenom jedním: stavbou
chrámů a škol, zakládáním bibliotek
a sbírek, stipendií a nadací; pracoval
neunávně o všestranné povznesení
svého lidu, její miloval onou láskou,
které nestačí, leč obětovati se.

Strossmayer byl na to podceňován, urá-
dován, pronásledován. Ivisák všechno to
ho nevědělo v řádném z jeho úmyslu,
o nepodajnou jeho mužnost odrazily se
všecky útoky proti němu vedené; Strossmayer
vítězil vědecky.

Strossmayer byl příliš veliký, než aby mohl
přináležet pouze svému národu. Povznesl je
Chorvaty, sloužil i Slovanstvu a patřil celé
slovanské rodině. Ve styku zvláště blízkém

byl nám lechům, jméno Strossmayer
je známo u nás v poslední vesničce.

Pro životě plnem práce, obětavosti, uty-
nění i úspěchů, odpočívaj v pokoji,
apostole slovanský!

Josef Jiří Strossmayer, biskup dákovský a
srémský, tajný rada, římský brabě, doktor
theologie, protektor jihoslovanoké akademie
věd a umění atd., narodil se v Oseku
ve Slavonii dne 4. února 1815 z rodičů
občanských. Po skončených studiích byl
16. února 1838 vysvěcen na kněze.

Události r. 1848. viděly Strossmayera ve
Vídní. Už jako bohoslovec v Pesti přidal
se k národní myšlence chorvatské, která
podobně jako u nás začala literaturou a
přesla pak na pole politické. Stál ve
spojení s báňem Šelačićem a chorvatskými

ministru. Iméno jeho brzy nabylo zvuku
vrácného. Když r. 1849 biskup djakovarský
Kukuvič resignoval, byl Strossmayer 18.
listopadu 1849 jmenován jako muž čtyřiatři-
cítiletý biskupem bosenským, djakovarským
a srémským a dne 20. května 1850 byl Římem
ve své hodnosti potvrzen.

Mladý letý, ale bohatý zkušenostmi, vy-
borně vzdělán a osvícen, věnoval se
Strossmayer svým povinnostem biskup-
ským a v úřadě tomto vykonal ono
veliké dílo, onu nekonečnou řadu vel-
kých věcí, které přetrvají generace a
které jeho jméno navždy učiní vel-
kým a slavným v jeho národě. —

Dne 8. dubna 1905 v noci napadlo mnoho sněhu.
Dne 24. května 1905 byl mráz. Byla zima taková;
že bylo nutno v učerňácích topiti. —

Vády, které komise kolaudační na budově školní našla, opravovány během školního roku 1904/5, hlavně ve svátek velikonoční.

Všecky opravy však opět neprovedeny. Předešlá však místní školní rada xarřadala o dodatečnou kolaudaci. Kolaudace tato vykonána 4. června 1905. Školní budova opět neschválena a tak nutno opravovati dále. Komise úřední nariídila mimo to opraviti také panskou studnu, z níž voda pro školu se bere. -

Dne 24. června 1905. přihodilo se v obci zdejší něco, o čemž bychom snad ani zmiňky činiti neměli, aby událost tato vešla raději o zapomenutí. Chceme-li však pravdivými a celými býti, nutno psati i o chyboch lidu našeho. - Toho dne totiž xavrřadil hrozným xpisobem 19 roku starý Jan Hřda,

zednický učení z obce zdejší, 16 roků starého
Jana Vojáčka, též učně zednického z obce zdejší,
když vraceli se večer z nádraží Hostického po
příjedu svém z Brna k domovu. Vraždu
Hrda spáchal proto, aby Vojáčka oloupsiti mohl
o jeho skrovnou mzdu asi 5 K, neboť svou mzdu
všechnu v Brně utratil. Boje se ani s prádnu
Kapsou přijíti domů, dopustil se tohoto činu hravného.
Výčitkami svědomí ja ani trápen, v neděli přede
dnem 25. června 1905 sám se Hrda na půdě
svého otcovského domku oběsil. - Podotykáme,
že oba tito nešťastní hoši, dokud do školy cho-
dili, byli velmi nesmělí a hodní. Hodným zůstal
Vojáček i dále. Hrdu špatná společnost v Brně
zkažila. -

Harbou školy ztraceni dny vyučovací ve
školním roce 1904/5 nahrazeny částečně
17 feriálními dny během školního roku a pak

ci vyřiněn bude spor s podnikatelem stavby,
který na mimořádné práce při stavbě školy
žáda přes 5000 K. -

Velkým světem hybe nyní požadavek všeobe-
cného tajného hlasovacího práva pro
veskere volby. - Tedy lid, který velikou
většinou pracuje přes léto ve světě, počíná
se organisovati a domáhá se práv svých.

Ukázal to zejména při poslední volbě do
obecního výboru. V dobách minulých
šlo se k volbě obecní sotva tolik
voličů, kolik jest členů výboru. Až te-
při volbě v září 1905 konané bylo jen
ve III. sboru přes 60 voličů. -

Na některých místech demonstrace pro
volební právo skončily krvavě. Poláste
den 28. listopadu 1905, den to všeobecné
stávky, demonstrace pro volební opravy

vynádaly si mnoho krve lidské ba i životů.
Tak zejména ve Slavkově skončila demon-
strace tato velmi krvavě. Následek toho pak
mnoho soudruhu vyšetřování a trestů. -

Narižením ministra věcí duchovních a vyuč-
ování ze dne 29. září 1905 č. 13200 vydán nový
školský vyučovací řád pro školy obecní a
městánské. Řádem tímto mnoho ve školství
změněno. Hlavní přednosti i na školách
venkovských prodlouženy na 2 měsíce.

Zákonem pak ze dne 27. listopadu 1905, z. r. č. 4,
platným pro markrabství moravské a moravské
obvody ve Slezsku změněn zákon o dozoru
ke školám ze dne 12. ledna 1870, č. 22. z. (zákon
o národnostním rozdělení školských úřadů), a
zákon ze dne 24. ledna 1870, č. 17. z. z. o
zakládání, vydržování a návštěvě veřej-
ných škol národních. -